

Brusel 4. prosince 2024
(OR. en)

16392/24

SOC 890
EMPL 603
COH 76
ANTIDISCRIM 172

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: 15610/24

Předmět: Závěry Rady o zlepšení přístupu k podpůrným službám a službám
zaměstnanosti s cílem podpořit sociální začlenění osob ohrožených
chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, snižováním
územních nerovností

Delegace naleznou v příloze závěry Rady k výše uvedenému tématu, které schválila Rada pro
zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele na zasedání konaném dne
2. prosince 2024.

Závěry Rady

o zlepšení přístupu k podpůrným službám a službám zaměstnanosti s cílem podpořit sociální začlenění osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, snižováním územních nerovností

UZNÁVAJÍCE, ŽE:

1. Úcta k lidské důstojnosti, svobodě a lidským právům jsou základními hodnotami Evropské unie. EU je odhodlána odstraňovat nerovnosti, bojovat proti chudobě a sociálnímu vyloučení, bojovat proti diskriminaci a posilovat hospodářskou, sociální a územní soudržnost.
2. Evropský pilíř sociálních práv mimo jiné zdůrazňuje, že každý má právo na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení (zásada 1), na rovné příležitosti (zásada 3) a na aktivní podporu zaměstnanosti (zásada 4). Kromě toho mají děti právo na ochranu před chudobou a na cenově dostupné a kvalitní vzdělávání a péči v raném věku (zásada 11). Tato zásada může rovněž přispět k rovnosti žen a mužů, která musí být zajištěna ve všech oblastech (zásada 2). Každý, kdo nemá dostatečné prostředky, má právo na přiměřené dávky zaručující minimální příjem, který mu umožní důstojný život ve všech etapách života a účinný přístup k podpůrnému zboží a službám (zásada 14) a každý má právo na včasný přístup k cenově dostupné a kvalitní preventivní a léčebné zdravotní péči (zásada 16). Evropský pilíř sociálních práv se rovněž zabývá přístupem k sociálnímu bydlení nebo pomocí s bydlením pro osoby v nouzi (zásada 19) a přístupem ke kvalitním základním službám (zásada 20).

3. Doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů, které Rada přijala v roce 2021, vyzvalo členské státy, aby sjednotily úsilí a účinně předcházely sociálnímu a ekonomickému vyloučení a jejich základním příčinám a bojovaly proti nim a aby za tímto účelem uplatňovaly integrovaný přístup. Kromě předcházení a potírání protiromského smýšlení jakožto průřezové priority v rámci boje proti diskriminaci a segregaci jsou členské státy v doporučení vyzvány, aby pro všechny odvětvové cíle, na něž se doporučení vztahuje, jako je vzdělávání, zaměstnanost, zdravotní péče, bydlení a základní služby, zajistily účinný rovný přístup k těmto službám bez překážek. Rada rovněž doporučila, aby členské státy vybízely regionální a místní orgány, aby v rámci svých pravomocí vypracovávaly nebo aktualizovaly své místní akční plány, plány desegregace nebo strategické rámce, a aby tyto plány zahrnovaly opatření, výchozí a referenční hodnoty, měřitelné cíle a přidělování finančních prostředků.
4. Evropská komise ve svých pokynech pro plánování a provádění vnitrostátních strategických rámců pro Romy doporučuje, aby vnitrostátní strategické rámce pro Romy územně zacílily intervence s cílem zajistit, aby v rámci svých rozsáhlých činností (např. boj proti extrémní chudobě) zohledňovaly místní podmínky a kombinovaly přístup územního zaměření společně se zaměřením na sociální skupiny a aby rovněž řešily otázku digitálního vyloučení Romů. Členské státy se vyzývají, aby zajistily, že tyto činnosti budou mít dosah rovněž na romské komunity. Dále je třeba rozvíjet ukazatele nezbytné pro monitorování, které odrážejí segregaci v oblasti bydlení, geografické aspekty týkající se situace Romů a přístup ke službám a infrastruktuře v různých oblastech.
5. Doporučení Rady z roku 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti, doporučuje, aby členské státy zaručily, že děti v nouzi budou mít účinný a případně bezplatný přístup ke službám spadajícím do její oblasti působnosti. Za tímto účelem se členským státům doporučuje, aby při řešení územního rozměru sociálního vyloučení uplatňovaly integrovaný a multidisciplinární přístup s přihlédnutím ke specifické situaci dotčených dětí v městských, venkovských, odlehlých a znevýhodněných oblastech.

6. Doporučení Rady z roku 2023 ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky zdůrazňuje přínos sociální ekonomiky k sociálnímu začlenění znevýhodněných a nedostatečně zastoupených skupin. Členským státům se doporučuje, aby vytvořily nebo podporovaly partnerské iniciativy, které zapojí subjekty sociální ekonomiky do koncipování a poskytování sociálních a pečovatelských služeb zaměřených na lidi.
7. Evropský parlament ve svém usnesení přijatém v roce 2022 zdůraznil, že mnoho Romů v Evropě stále žije v chudobě a čelí sociálnímu vyloučení, což je problém, který jde ruku v ruce s územní segregací a nerovným přístupem ke službám. Usnesení rovněž uvádí, že mnoho Romů žije v sociálně a ekonomicky znevýhodněných regionech, a vyzývá Komisi a členské státy, aby situaci Romů žijících v osadách urychleně řešily komplexním a účinným způsobem, a to pomocí vhodných politik a financování.
8. Zpráva skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost sociální ochrany a sociálního státu v EU zdůrazňuje „význam inkluzivního a spravedlivého sociálního státu“ a mimo jiné konstatuje, že digitalizace a technologické změny představují rizika i příležitosti, zatímco nedostatky v dovednostech a přístupu k IT s sebou nesou riziko rostoucích nerovností. Zpráva navíc uvádí, že technologický vývoj vytváří příležitosti pro organizaci a efektivnost sociální ochrany. V této souvislosti skupina na vysoké úrovni mimo jiné doporučuje, aby členské státy zlepšily poskytování služeb na místní úrovni a co nejlépe využívaly příležitosti v oblasti digitalizace. Rovněž doporučuje, aby sociální začlenění a rovný přístup k veřejné dopravě byly součástí městského a venkovského plánování a aby byly podporovány veřejnými dotacemi, přičemž zvláštní pozornost by měla být věnována znevýhodněným oblastem.
9. Evropská unie a její členské státy neustále usilují o posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Prostřednictvím politiky soudržnosti usiluje EU o snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, přičemž zvláštní pozornost je věnována venkovským oblastem, oblastem dotčeným průmyslovou transformací a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami. EU podporuje provádění dohodnutých cílů na podporu územní soudržnosti a socioekonomického rozvoje prostřednictvím financování politiky soudržnosti se zvláštním zaměřením na méně rozvinuté regiony.

10. Evropský sociální fond plus (ESF+) je klíčovým nástrojem financování EU pro investování do zaměstnanosti, vzdělávání a dovedností, jakož i do sociálního začleňování. Podporuje mimo jiné podněcování sociálně-ekonomické integrace marginalizovaných komunit, jako jsou Romové a státní příslušníci třetích zemí, včetně migrantů, a sociální integraci osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně nejchudších osob a dětí. Všechny členské státy jsou povinny vyčlenit nejméně 25 % svých zdrojů z Evropského sociálního fondu plus (ESF+) na podporu sociálního začleňování a nejméně 3 % na opatření na podporu nejchudších osob, a to řešením materiální deprivace prostřednictvím poskytováním potravinové nebo základní materiální pomoci a zajištěním doprovodných opatření na podporu jejich sociálního začlenění nebo podporou sociální integrace osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením. Členské státy, ve kterých je míra chudoby dětí nad průměrem EU, musí na řešení tohoto problému využít alespoň 5 % svých zdrojů ESF+.
11. Devátá zpráva Komise o hospodářské, sociální a územní soudržnosti, která byla zveřejněna v březnu 2024, zdůrazňuje úspěchy politiky soudržnosti EU, zejména pokud jde o pokračující vzestupnou konvergenci v EU, poukazuje však na to, že územní rozdíly stále přetrvávají a ovlivňují celkový hospodářský a socioekonomický rozvoj Evropy. Ne všechny regiony mají stejnou dynamiku růstu. Tyto rozdíly v hospodářských trendech se částečně odrážejí v rozdílech na trhu práce a ve vzdělávání a navzdory konvergenci pozorované v EU přetrvávají problémy, jako jsou nerovnosti na nižší než celostátní úrovni mezi velkými metropolitními oblastmi a dalšími zaostávajícími regiony, včetně regionů, které se ocitly v tzv. „rozvojové pasti“. Zpráva rovněž poukazuje na to, že v městských regionech mají lidé lepší přístup ke vzdělávání a odborné přípravě, jakož i ke zdravotnickým službám. V metropolitních regionech se soustřeďuje lidský kapitál a je zajištěná vysoká kvalita služeb, a proto tyto oblasti přirozeně přitahují investice. Cenou za tuto atraktivitu nicméně jsou častější dopravní zácpy, sociální problémy a náklady na bydlení, které mohou jejich konkurenceschopnost oslabovat. Obecně platí, že územní polarizace způsobená vnitřními rozdíly v socioekonomickém rozvoji může oslabit konkurenceschopnost členských států a EU, jakož i dlouhodobou udržitelnost růstu. Územní nerovnováhu by mohl zmírnit více polycentrický model rozvoje založený na budování malých a středních měst a podpora dostupnosti veřejných služeb v oblastech vzdálených od velkých městských center.

12. V téže zprávě Komise rovněž poukazuje na to, že mezi lety 2013 a 2019 se podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) snížil v méně rozvinutých regionech z 35 % na 28 %, zatímco v rozvinutějších regionech zůstal nezměněn na úrovni 19 %. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením v EU se mezi lety 2015 a 2019 snížila a od té doby do roku 2022 zůstala beze změny ve městech, na předměstích i v řídce osídlených oblastech. Během sedmi let do roku 2022 se tato míra snížila v průměru o 2,4 procentního bodu na 22 %, přičemž tento pokles byl obzvláště výrazný ve venkovských oblastech (4,3 procentního bodu) a v některých členských státech dosáhl ještě vyšší úrovně (7,4 procentního bodu).
13. Nebudou-li řešeny demografické výzvy, mohou se stát dlouhodobým omezením konkurenceschopnosti EU a rostoucí hrozbou pro soudržnost v důsledku rizika prohlubování rozdílů mezi regiony i v rámci nich. Tyto výzvy jsou nejnaléhavější zejména v odlehlých a venkovských oblastech a regionech, kde se problémy spojené s vyliďňováním, stárnutím obyvatelstva a úbytkem pracovní síly vyskytují nejčastěji. Nezbytným a účinným krokem v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení je tedy snížení územních nerovností, mimo jiné zlepšením přístupu ke službám na místní úrovni, což může přispět ke konkurenceschopnosti EU.
14. V roce 2022 si 7,6 %¹ osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v Evropské unii nemohlo dovolit mít internetové připojení ve srovnání s 2,4 %² celkové populace EU, což poukazuje na značné rozdíly mezi členskými státy. V roce 2023 mělo v EU alespoň základní digitální dovednosti³ pouze 56 % osob ve věku 16–74 let. Důležité jsou také rozdíly mezi městem a venkovem. Ve venkovských oblastech může být přístup k širokopásmovému připojení a mobilním sítím omezen, může být horší kvality nebo cenově nákladnější⁴. Dopad na úroveň digitálních dovedností má rovněž úroveň formálního vzdělávání. Rozdíl v základních digitálních dovednostech mezi vysoce vzdělanými jednotlivci (80 %) a osobami s bez formálního vzdělání nebo s nízkým vzděláním (34 %) v EU činil 46 procentních bodů⁵.

¹ V roce 2021 činil tento údaj 8,4 %.

² Evropská komise, *Report on access to essential services in the EU* (Zpráva o přístupu k základním službám v EU), červen 2023.

³ Eurostat, „*Glossary: Digital Skills Indicator*“ („Glosář: Ukazatel digitálních dovedností“), srpen 2023.

⁴ Evropská komise, *Report on access to essential services in the EU* (Zpráva o přístupu k základním službám v EU), červen 2023.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Skills_for_the_digital_age.

15. Ze zjištění průzkumu Agentury EU pro základní práva (FRA) týkajícího se Romů z roku 2021 vyplývá, že Romové v celé Evropě čelí vysoké míře deprivace, marginalizace, diskriminace a sociálního vyloučení. Podíl Romů žijících v domácnostech ohrožených chudobou se v jednotlivých zemích⁶, jichž se průzkum týká, liší. Až 80 % Romů je ohroženo chudobou, přičemž tento podíl se v letech 2016 až 2021 nezměnil. Míra ohrožení chudobou (AROP) je v průměru nejvyšší mezi Romy žijícími ve městech (hustě osídlené oblasti, 87 %) a ve venkovských oblastech (řídce osídlené oblasti, 83 %). Ve městech a na předměstích (oblasti se střední hustotou osídlení) činí 78 %. Ze zjištění průzkumu vyplývá, že v městských oblastech dokončí alespoň vyšší sekundární vzdělání více Romů, než ve venkovských oblastech. Pokud jde o zaměstnanost, v osmi zkoumaných členských státech EU⁷ pouze 43 % Romů ve věku 20–64 let vykonávalo placenou práci bez ohledu na to, zda žili ve venkovských nebo městských oblastech.
16. V téže zprávě se uvádí, že v průměru 55 % Romů má internetové připojení pro osobní potřebu. Tento podíl se v případě Romů žijících ve venkovských oblastech snižuje na 47 % a v případě Romů žijících ve velkoměstech, ve městech a na předměstích zvyšuje na 60 %. Tento rozdíl je ještě větší při porovnání Romů, kteří žijí v domácnostech ohrožených chudobou (52 %), a Romů, kteří v těchto domácnostech nežijí (71 %). Pouze 34 % Romů ve venkovských oblastech vlastní počítač, oproti 43 % ve velkoměstech a 42 % ve městech a na předměstích.

⁶ Česko, Chorvatsko, Itálie, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Severní Makedonie, Srbsko a Španělsko.

⁷ Česko, Chorvatsko, Itálie, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko a Španělsko.

17. Ve stanovisku Evropského výboru regionů se upozorňuje na úlohu místních a regionálních orgánů při zajišťování rovného přístupu k základním službám. Stanovisko zdůrazňuje problémy, jimž místní a regionální orgány čelí při poskytování sociálních služeb, zejména v odlehlých oblastech a nedostatečně pokrytých regionech, a to v důsledku rozdílů v infrastruktuře, přístupu k digitálním technologiím a dostupnosti kvalifikovaných pracovníků, jakož i fiskálních omezení. Vyslovuje se pro to, aby byla vypracována komplexní strategie regionálního rozvoje, která bude zaměřena na snížení míry chudoby, sociální začlenění, digitální gramotnost a celoživotní vzdělávání, a zároveň vyzývá k cíleným investicím ve znevýhodněných oblastech. Kromě toho zdůrazňuje mimo jiné potřebu lepších modelů poskytování služeb, posílení přeshraniční spolupráce, jakož i význam modernizace digitální infrastruktury a služeb veřejné dopravy. Kromě tohoto stanoviska jsou pro analýzu a zmírnění možných asymetrických účinků jednotlivých opatření EU na různých územích EU důležitá posouzení dopadů zohledňující územní aspekty, jako jsou posouzení pravidelně prováděná Evropským výborem regionů.

ZDŮRAZŇUJÍC, ŽE:

18. Navzdory skutečnosti, že od roku 2019 se situace mírně zlepšila, bylo i nadále v roce 2023 ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením přibližně 95 milionů Evropanů, což svědčí o tom, že pro dosažení hlavního cíle pro rok 2030⁸ a vnitrostátních cílů v oblasti snižování chudoby bude do konce tohoto desetiletí nezbytný rychlejší pokrok a vynaložení dalšího úsilí. Ačkoli členské státy čelí při účinném řešení potřeb osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, různým výzvám, sociální a územní soudržnost a snižování územních nerovností je společným úsilím, které může podpořit plnění cíle EU v oblasti snižování chudoby, konkurenceschopnosti a udržitelného růstu podporujícího začlenění.

⁸ Jedním z hlavních cílů EU do roku 2030 v rámci akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv je snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o nejméně 15 milionů ve srovnání s rokem 2019, přičemž z toho nejméně 5 milionů by měly být děti.

19. Členské státy v souladu se svými vnitrostátními podmínkami a v širším kontextu svých příslušných politik v oblasti sociálního začleňování a v souladu se strategickým rámcem EU pro Romy připravily vnitrostátní strategické rámce pro Romy, které se zabývají podporou Romů v EU v sedmi klíčových oblastech zájmu: rovnost, začlenění, účast, vzdělávání, zaměstnanost, zdraví a bydlení. Ačkoliv je cílem úplná rovnost, včetně boje proti protiromskému smýšlení a diskriminaci a jejich předcházení, Komise navrhla minimální cíle pro rok 2030, které vyžadují, aby členské státy zavedly odpovídající politiky. Provádění a monitorování těchto rámců vyžaduje další úsilí v úzké spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami.
20. Územní a sociální nerovnosti, včetně situace osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, a geografických lokalit sociálního vyloučení, se v jednotlivých členských státech značně liší. V přístupu Evropské unie k územnímu rozvoji jsou stále více zdůrazňovány nástroje založené na strategickém územním plánování a různých územních charakteristikách, jakož i na významu místních inovací, a stále důležitějším aspektem je vytváření partnerství. Pokud jde o postupy regionálního rozvoje a jejich účinné provádění v členských státech, stále existuje mnoho nových nevyužitých příležitostí.

21. Ačkoli Evropská unie a její členské státy neustále usilují o podporu hospodářské, sociální a územní soudržnosti, lze identifikovat různé problémy a rozdíly v konvergenci nejen mezi členskými státy nebo regiony, ale také na subregionální úrovni. Některé části obcí (zejména ve větších městech) nebo dokonce celé obce, například menší vesnice, se mohou stát územími s vysokým podílem osob ohrožených sociálním vyloučením. V těchto znevýhodněných oblastech se často vyskytují složité problémy, jako jsou socioekonomická znevýhodnění a změny, které mohou způsobit vysokou míru nezaměstnanosti. Kromě nedostatku základních služeb⁹ je charakteristickou výzvou také dostupnost kvalitních podpůrných služeb¹⁰ a služeb zaměstnanosti, které sehrávají úlohu při sociálním začleňování a přispívají k sociální soudržnosti. Znevýhodněná území jsou často domovem osob, které čelí chudobě a různým formám vyloučení, segregace a diskriminace a které často patří k menšinám, jako jsou Romové, nebo osoby přistěhovaleckého původu.
22. Pro zajištění rovného a účinného přístupu ke kvalitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti mají zásadní význam plná a aktivní účast a začleňování osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, jakož i opatření pro boj proti diskriminaci, segregaci a protiromskému smýšlení.

⁹ V souladu se zásadou 20 evropského pilíře sociálních práv zahrnují tyto služby: vodu, hygienu, energie, dopravu, finanční služby a digitální komunikace.

¹⁰ Podle doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění se „podpůrnými službami“ rozumí služby zaměřené na zvláštní potřeby osob, které nemají dostatečné prostředky, s cílem zajistit, aby se tyto osoby mohly začlenit do společnosti a případně na trh práce, včetně služeb sociálního začleňování, jako je sociální práce, poradenství, koučování, mentorování, psychologická podpora, rehabilitace a další obecné podpůrné služby, včetně předškolního vzdělávání a péče, zdravotní péče, dlouhodobé péče, vzdělávání a odborné přípravy a bydlení [odst. 2) písm. f)].

23. Na zajištění aktivního začleňování se zaměřují obecná opatření doplněná cílenými opatřeními. Inkluzivní sociální, infrastrukturní sítě a sítě služeb na místní a regionální úrovni, které zajišťují účinný a rovný přístup pro všechny, mohou podpořit sociální soudržnost a růst podporující začlenění. Kromě toho je pro přístup k podpůrným službám a službám zaměstnanosti nezbytná snadná přístupnost a cenová dostupnost dopravy. Dalšími důležitými faktory pro zajištění udržitelnosti vývoje a jeho začlenění do subregionálního a komunitního života, jakož i zakotvení sociálního začleňování do regionálního rozvoje, je účinnější využívání zdrojů na regionální úrovni, posílení místních sítí, poradenství a další formy podpory. Součástí těchto opatření by mělo být i začleňování genderového hlediska.
24. V kontextu globalizace a technologického pokroku došlo k urychlení digitální transformace. Kromě výzev, které jsou s digitalizací spojeny, může přinášet významné sociální a hospodářské výhody a nabízet příležitosti ke zlepšení dostupnosti kvalitních, přístupných a cenově dostupných podpůrných služeb a služeb zaměstnanosti. Rychlé tempo digitální transformace však může vést k digitálnímu vyloučení, přičemž jednotlivci, domácnosti, podniky a zeměpisné oblasti mohou mít různou úroveň přístupu k informačním a komunikačním technologiím, včetně internetu. V zájmu zajištění sociálního začlenění je nezbytné, aby byla přijata opatření zaměřená na řešení digitálního vyloučení a na podporu lidí v nouzi, která zohledňují jejich digitální a jazykové dovednosti. Je rovněž důležité i nadále zajišťovat poskytování nedigitálních služeb, aby byly uspokojeny potřeby osob, které čelí překážkám při využívání online služeb. Zároveň je důležité uznat, že opatření v oblasti digitalizace mohou lidem v nouzi znesnadnit přístup ke službám, které potřebují.
25. Tyto závěry navazují na předchozí práci a na politické závazky Rady Evropské unie, Evropské komise a Evropského parlamentu a příslušných zúčastněných stran v této oblasti, včetně dokumentů uvedených v příloze.

RADA EVROPSKÉ UNIE

26. Bere na vědomí zprávu Evropské komise o provádění doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů, v níž se poukazuje na to, že je třeba zvýšit úsilí o provádění tohoto doporučení s přihlédnutím ke zjištěním Komise a k těmto závěrům.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, aby v souladu se svými vnitrostátními pravomocemi a podmínkami:

27. Podporovaly soudržnost, účinnost a zakotvení svých strategií regionálního rozvoje a svých místních a mikroregionálních politik sociálního začleňování se zvláštním důrazem na osoby ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, s cílem zajistit rovný přístup ke kvalitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti pro všechny bez ohledu na to, kde žijí, a to prostřednictvím:
- a. podpory přípravy a provádění místně orientovaných strategií nebo akčních plánů, případně včetně opatření pro odstranění územní segregace, a udržování nebo získávání nezbytných kapacit a odborných znalostí pro rozvoj těchto strategií nebo plánů, například vydáváním pokynů;
 - b. zajištění odpovídající víceúrovňové správy nebo posílení stávající víceúrovňové správy a zavedených mechanismů konzultací a účasti, což umožní osobám pracujícím na různých úrovních správy ve všech příslušných odvětvích spolupracovat při plánování, provádění a hodnocení politik, jakož i koordinovat a vzájemně posilovat své intervence a přizpůsobovat je na základě vysoce kvalitních, včasných a spolehlivých údajů rozčleněných podle pohlaví a věku místním či mikroregionálním potřebám osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů. Do mechanismů konzultace by měly být zapojeny zúčastněné strany, jako je občanská společnost, zástupci osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, organizace a odborníci zabývající se sociálním začleňováním, subjekty sociální ekonomiky a sociální partneři, a to v souladu s jejich úlohou a autonomií;

- c. podpory územní spolupráce místních orgánů, obcí a územních celků (případně i v přeshraničním a nadnárodním kontextu), aby bylo možné řešit problémy v přístupu ke kvalitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti účinnějším využíváním dostupných zdrojů;
- d. zlepšování identifikace a mapování znevýhodněných nebo rezidenčně segregovaných území (obcí nebo částí obcí), kde vysoký podíl obyvatelstva žije v chudobě nebo je vystaven sociálnímu vyloučení. To může být založeno například na vhodné kombinaci sociálních a ekonomických ukazatelů rozčleněných podle pohlaví a věku (např. včetně míry zaměstnanosti, úrovně příjmu, materiální deprivace, vzdělání, odborné přípravy a dovedností, zdravotní péče, bydlení, dopravy nebo případně ukazatelů týkajících se osob z přistěhovaleckého prostředí atd.);
- e. zlepšování poznatků a odborných znalostí příslušných zaměstnanců poskytovatelů služeb zvyšováním informovanosti a nabídkou odborné přípravy v oblasti rovného zacházení a boje proti diskriminaci;
- f. podpory integrovaného místního nebo mikroregionálního rozvoje, který reaguje na složité výzvy na znevýhodněných nebo rezidenčně segregovaných územích, s využitím stávajících unijních i vnitrostátních fondů;
- g. zaměření pozornosti na různé charakteristiky venkovských a městských oblastí a ještě účinnějšího využívání příležitostí, které nabízejí stávající nástroje, jako je komunitní plánování nebo sociální plánování, včetně rozvoje zaměřeného na sociální začlenění osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů;
- h. co nejlepšího využívání veškerého dostupného financování při současném zajištění doplňkovosti a integrovaných přístupů, jakož i dlouhodobé udržitelnosti výsledků;
- i. pravidelného monitorování a hodnocení dopadu vývoje a finančních prostředků použitých na sociální začleňování.

28. Věnovaly pozornost územním aspektům zlepšování přístupu ke kvalitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti a řešení územních nerovností, které brání sociálnímu začlenění. Za tímto účelem by členské státy mohly:
- a. podporovat integrovaná opatření, která kombinují vývoj v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování, bydlení, zdravotní a dlouhodobé péče a péče o děti, vzdělávání a odborné přípravy s cílem řešit potřeby osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, se zvláštním zaměřením na mladé lidi, jakož i na ženy a případně osoby z přistěhovaleckého prostředí;
 - b. využívat digitální technologie, včetně elektronických veřejných služeb, s cílem zlepšit rovnost přístupu. V zájmu uspokojení potřeb osob, které při využívání online služeb čelí překážkám, nadále zajišťovat odpovídající poskytování nedigitálních služeb a dostupnost veřejné dopravy;
 - c. podporovat přístup osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, k digitálním technologiím, a to vybudováním infrastruktury ke zlepšení internetového připojení a přijetím konkrétních opatření zaměřených na zlepšování digitálních dovedností, a tak snižovat digitální vyloučení;
 - d. využívat příležitostí, které nabízejí digitální technologie, ke snížení znevýhodnění souvisejícího s dovednostmi, zejména v okrajových a odlehlých oblastech; a
 - e. zapojit do koncepce a poskytování služeb na podporu sociálního začleňování neveřejný sektor.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A EVROPSKOU KOMISI, ABY V SOULADU SE SVÝMI PŘÍSLUŠNÝMI PRAVOMOCEMI:

29. Zajistily, aby komunitní a místně orientované politiky podporovaly regionální rozvoj a zároveň snižovaly vnitřní rozdíly, včetně prostorové segregace a vyloučení, a podporovaly přístup k příslušným službám. Klíčovými faktory jsou rovněž posílení spolupráce mezi příslušnými oblastmi politiky a mezi všemi úrovněmi správy, zajištění začleňování genderového hlediska a zohlednění specifických potřeb osob žijících na stejném znevýhodněném území (jako jsou potřeby dětí nebo osob se zdravotním postižením), aby se zajistilo, že aspekty sociálního začleňování budou náležitě zohledněny a budou součástí regionálního rozvoje, rozvoje venkova a rozvoje měst.
30. Usilovaly o územní přístup a posuzovaly účinnost vývoje z územního hlediska ve zprávách o provádění strategických rámců na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU a hodnocení jejich provádění, včetně zlepšení situace osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, včetně Romů, a jejich přístupu ke službám.

VYZÝVÁ EVROPSKOU KOMISI, ABY

31. V novém akčním plánu pro provádění evropského pilíře sociálních práv a v připravované Strategii EU pro boj proti chudobě zohlednila význam snižování územních nerovností.
32. Zvážila přezkum dobrovolného evropského rámce kvality sociálních služeb společně s Výborem pro sociální ochranu a v této souvislosti zohlednila potenciál sociálních služeb pro snižování územních nerovností a využívání digitalizace ke zlepšení přístupu ke kvalitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti.

**VYZÝVÁ VÝBOR PRO SOCIÁLNÍ OCHRANU A VÝBOR PRO ZAMĚSTNANOST, ABY
V SOULADU SE SVÝMI PŘÍSLUŠNÝMI PRAVOMOCEMI:**

33. Zvážíly proveditelnost a přidanou hodnotu zlepšení příslušných sociálních ukazatelů EU na podporu úsilí členských států o identifikaci znevýhodněných území, zlepšení přístupu ke kvalitním podpůrným službám a službám zaměstnanosti, jakož i monitorování vývoje zaměřeného na znevýhodněná území, a to s přihlédnutím ke stávajícím ukazatelům a údajům rozčleněným podle pohlaví a věku.
34. Ve spolupráci s Komisí iniciovaly a podporovaly sdílení znalostí a výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy, a to na dobrovolném základě, pokud jde o identifikaci, měření a řízení územních nerovností, mimo jiné prostřednictvím místních a místně orientovaných strategií a akčních plánů založených na vysoce kvalitních údajích a prokázaných faktech s cílem podpořit členské státy v jejich vnitrostátním analytickém úsilí.

Referenční dokumenty

Interinstitucionální dokumenty EU

- evropský pilíř sociálních práv

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1226&langId=cs>

Právní předpisy EU

- směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ (Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22)
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21)

Rada Evropské unie

- doporučení ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů (Úř. věst. C 93, 19.3.2021, s. 1)
- doporučení (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14)
- doporučení ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění (Úř. věst. C 41, 3.2.2023, s. 1)
- doporučení ze dne 27. listopadu 2023 ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky (Úř. věst. C, C/2023/1344)
- závěry o opatřeních k zajištění rovného přístupu Romů k adekvátnímu a desegregovanému bydlení a k řešení problematiky segregovaných osad (13517/23)

Evropský parlament

- usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. října 2022 o situaci Romů žijících v osadách v EU (2022/2662(RSP))

Evropská komise

– pokyny Evropské komise k plánování a provádění vnitrostátních strategických rámců týkajících se Romů (COM(2020) 620 final)

– devátá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti

https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en

– zpráva *Access to essential services: key challenges for the most vulnerable* (Přístup k základním službám: hlavní výzvy, jimž čelí nejzranitelnější osoby)

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=89&furtherNews=yes&newsId=10595&pk_source=newsletter&pk_medium=email&pk_campaign=eusocial_newsletter

– Územní agenda 2030: Budoucnost pro všechny oblasti

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2021/territorial-agenda-2030-a-future-for-all-places

– sdělení Využívání talentů v evropských regionech (5252/23 + ADD1)

Výbor regionů

– stanovisko Řešení územních nerovností zlepšením přístupu k sociálním službám

– posuzování územního dopadu

<https://cor.europa.eu/cs/posuzovani-uzemniho-dopadu>

Agentura pro základní práva

– průzkum týkající se Romů z roku 2021

<https://fra.europa.eu/cs/themes/roma>

– *Equality in the EU 20 years from the initial implementation of the equality directives* (Rovnost v EU 20 let od prvního provedení směrnic o rovnosti)

<https://fra.europa.eu/cs/publication/2021/fra-opinion-eu-equality-20-years>

– zpráva o základních právech – 2024

<https://fra.europa.eu/cs/publication/2024/fundamental-rights-report-2024>

Ostatní dokumenty

- zpráva skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost sociální ochrany a sociálního státu v EU

https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=88&eventsId=2057&furtherEvents=yes&pk_source=newsletter&pk_medium=email&pk_campaign=eusocial_newsletter
